

AAM-4335-4336 Seat No. _____

M. A. (Sem. IV) Examination

March / April - 2018

Paper - CC - 404 : History

(Optional)

- (1) *Economic History of India*
(2) *Social & Religious Movement in India*

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

(1) *Economic History of India*

1 19મી સદી દરમ્યાન હિંદના અર્થતંત્રના મુખ્ય લક્ષણો તપાસો.

અથવા

1 ભારતની હસ્તકલા ઉદ્યોગ તરફની બ્રિટીશનીતિ વર્ણવો.

2 ખેતીનું વાણિજ્યકરણ એટલે શું ? તેના કારણો જણાવો.

અથવા

2 ભારતમાં સહકારી પ્રવૃત્તિનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ આલેખો.

3 19મા સૈકાના દુષ્કાળના કારણો અને પરિણામોની ચર્ચા કરો.

અથવા

3 ભારત સરકારની દુષ્કાળ વિષયક નીતિ વર્ણવો.

4 ભારતમાં વસ્તી વધારાના કારણો જણાવો.

અથવા

4 ભારતીય રેલમાર્ગની વિકાસ ઉપર આર્થિક અસરો તપાસો.

5 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે સાત)

- (1) રોયલ કમિશન ક્યારે નિમાયું હતું ? ક્યા હેતુથી ?
- (2) મહાલવારી પ્રથા સૌ પ્રથમ ક્યાં અને ક્યારે દાખલ કરવામાં આવી ?
- (3) કોની ભલામણોને આધારે ઇમ્પિરિયલ કાઉન્સિલ ઓફ એગ્રીકલ્ચર રિસર્ચની સ્થાપના કરવામાં આવી ?
- (4) પ્રથમ દુષ્કાળપંચ ક્યારે નીમવામાં આવ્યું ? તેના અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
- (5) ભારતની સૌ પ્રથમ રેલ્વે લાઈન કઈ ? તે ક્યારે શરૂ થઈ ?
- (6) ભારતમાં રેલ્વેના સંચાલનને રાજ્ય હસ્તક મૂકવાની નીતિ બ્રિટીશ સરકારે શા માટે અપનાવી હતી ?
- (7) શ્રી એમ.આર.જયકરના અધ્યક્ષપદે કઈ સમિતિની રચના કરવામાં આવી હતી ?
- (8) રસ્તા સંબંધે નાગપુર યોજના શું હતી ?
- (9) સંઘાલ વિદ્રોહના મૂળમાં કઈ જમીન મહેસૂલ નીતિ જવાબદાર હતી ?
- (10) ચંપારણ સત્યાગ્રહ ક્યારે અને કઈ બાબતે થયેલો ?
- (11) રેલ્વેના વિકાસ માટે લોર્ડ ડેલહાઉસીની ભલામણો કઈ હતી ?
- (12) સુએઝ નહેર ક્યારે ખુલ્લી મુકવામાં આવી ? તેની શી અસર થઈ ?

(2) Social & Religious Movement in India

- ૧ અલિગઢ ચળવળ અને સર સૈયદ અહમદની કામગીરી વર્ણવો. ૧૪
અથવા
- ૧ સ્વતંત્રતા બાદ મુસ્લિમ સમાજમાં આવેલા સુધારાની ચર્ચા કરો. ૧૪
- ૨ સ્ત્રી ઉત્કર્ષમાં મહારાણી ચિમનાબાઈ તથા કમલાદેવી ચટ્ટોપાધ્યાયની પ્રવૃત્તિઓનું વર્ણન કરો. ૧૪
અથવા
- ૨ અબિલ હિંદ મહિલા પરિષદના ઉદ્ભવ અને વિકાસની વિસ્તૃત માહિતી આપો. ૧૪
- ૩ સ્થાનિક શિક્ષણ અને સ્ત્રી ઉન્નતિ ક્ષેત્રે ગાંધીજીએ કરેલ પ્રવૃત્તિઓની માહિતી આપો. ૧૪
અથવા
- ૩ ડૉ. ભીમરાવ આંબેડકરની સમાજ ઉત્કર્ષની કામગીરી વર્ણવો. ૧૪
- ૪ આઝાદી બાદ ભારતમાં ભાષા, ધર્મ અને જાતિ આધારિત કોમી તણાવોની ચર્ચા કરો. ૧૪
અથવા
- ૪ આઝાદ ભારતે દલિતો-આદિવાસીઓના વિકાસ માટે લીધેલ પગલાંની માહિતી આપો. ૧૪
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે સ્વાત) ૧૪
(૧) સર સૈયદ અહમદનો જન્મ ક્યાં અને ક્યારે થયો હતો ?
(૨) ઈ.સ. 1865 માં સર સૈયદ અહમદખાને કઈ સોસાયટી સ્થાપી હતી ?

- (૩) મુસ્લિમ પ્રજાને થયેલા અન્યાયોની વિગતો કયા પુસ્તકોમાં છે. તે કોણે લખ્યાં છે ?
- (૪) રાજા રામ મોહનરાયનો જન્મ ક્યાં અને ક્યારે થયો હતો ?
- (૫) સતી પ્રથા, બાળકીને દૂધ પીતી કરવાનો રિવાજ બંધ કરવાનાં કાયદા કયા ગવર્નર જનરલે કર્યાં હતા ?
- (૬) આર્ય સમાજની સ્થાપના કોણે કરી. ક્યારે ?
- (૭) હિંદુ નારીનું ઉત્થાન અને પતન કૃતિ કોની છે ?
- (૮) ભારતીય અજંપાના પિતા તરીકે કોને ઓળખવામાં આવે છે.
- (૯) ગાંધીજી અને આંબેડકર વચ્ચે ક્યારે અને ક્યાં કરાર થયો હતો ?
- (૧૦) અસ્પૃશ્યોને મંદિર પ્રવેશ આપવાની સફળ લડત ક્યાં અને ક્યારે થઈ હતી ?
- (૧૧) બંધારણની કઈ કલમોમાં રાજ્યોની વિધાનસભામાં અનામત બેઠકોની વિશેષ જોગવાઈ છે ?
- (૧૨) જ્યોતિસંઘની સ્થાપના ક્યાં અને કોના પ્રયત્નોથી થઈ હતી ?